

stærkt af Kapitalen, medens der paa den anden Side staar en stor Arbejderbefolkning, og disse to Stormagter — jeg kalder dem Stormagter — arbejde begge paa at tilintetgøre det, som jeg mener, det gælder om at bevare, nemlig saa mange selvstændige Virksomheder som muligt. Sligt anser jeg ikke for at være sunde Samfundsforhold i et Land som vort med de naturlige Forudsætninger, vi have.

Madsen-Mygdal: Den Forudsætning, hvorunder jeg i Forgaars tog Ordet, at man ikke vilde komme ind paa en Gentagelse af Forhandlingen fra i Fjor, viste sig urigtig allerede i Gaar, skønt det dog maa erkendes, at hvis vi skulle ind paa en gentagen Drøftelse af alle mulige Enkeltheder paa dette Omraade, kunne vi blive ved til Juleaften og saa endda være lige nær. Mit Ønske var at komme saa hurtigt som muligt over første Behandling og naa til en Udvalgsbehandling. Der er imidlertid fra det ærede 7de Medlem for 1ste Kreds (Mundberg) og det ærede 4de Medlem for 1ste Kreds (Holger Petersen) faldet nogle Udtalelser, der nøde mig til at gøre nogle korte Bemærkninger. Det er ret ejendommeligt at lægge Mærke til den Enighed i det væsentlige, der er mellem de to Herrer, de ere begge meget ivrige Beskyttelsesmænd, saa ivrige, som tænkes kan, og jeg har ikke tidligere hørt noget lignende.

Det ærede 7de Medlem for 1ste Kreds (Mundberg) rettede to Spørgsmaal til mig, som jeg skal tillade mig at besvare. Han vilde sætte Pris paa, om jeg vilde oplyse, hvilken Skade ny Industrier paa forskellig Maade vilde kunne forvolde vort Land. I saa Henseende kan jeg væsentlig henvise det ærede Medlem til at læse mine Udtalelser fra i Fjor, hvor jeg har gjort udførlig Rede for den Ting og tror at have givet gode Grunde derfor. Det er i allerhøjeste Grad uheldigt, at vi sætte vor Kraft ind paa unaturlige Erhverv i Stedet for at anvende den paa de Erhverv, der ere naturlige for vort Land. Jeg skal derfor ikke opholde Tingets Tid med en Gentagelse heraf, men kun tilføje, at jeg er ganske enig i de Udtalelser, vi hørte fra den ærede første Taler i Dag (Jørgensen). Det er jo saa aldeles givet, at jo mere vi gennem en urimelig Toldbeskyttelse fremkalde det ene industrielle Foretagende efter det andet, den ene usunde Industri efter den anden, des mere drages Pengene fra Landbruget, og des vanskeligere bliver det at faa en Nedgang i Rentefoden. Begge

de ærede Medlemmer syntes at anse det for noget særdeles heldigt, at man skaffede Brød for mange Arbejdere gennem Industrien, men efter mine Erfaringer — og jeg er ikke saa teoretisk, som det ærede Medlem vil gøre mig til, jeg har haft ikke saa lidt praktisk at gøre med disse Ting — findes der ikke nogen større Ulykke for Arbejderne end disse Fabrikskaserner, som rejse sig den ene efter den anden, disse usunde Virksomheder, der ødelægge Arbejderne aandelig som legemlig.

Det ærede Medlem (Mundberg) spurgte mig endvidere, hvorledes det gik til, at en Nedsættelse af Beskyttelsestolden kan give flere Penge i Statskassen. Det synes mig, at enhver kan tage og føle paa, at i samme Grad, som man hæver et Indførselsforbud, — og adskillige af Toldsatserne virke i Virkeligheden som saadanne indirekte Indførselsforbud — i samme Grad indføres Varer fra Udlandet, og derved kommer der Penge i Statskassen. Men naar man her i Landet i Læ af den store Toldbeskyttelse producerer Varer, kommer der ikke noget i Statskassen. Det hører til Toldbehandlingens ABC. — Det er ganske mærkværdigt nu i 1898 at høre det fremsat med saa stor Nidkærhed, at Indførsel fra Udlandet skulde være af tvivlsom Værdi. I 1797, altsaa for 100 Aar siden, var man dog enig om, at det var en Ulykke for Landet med disse Indførselsforbud, og man hævede dem derfor, men nu holder man paa en hel Del indirekte Forbud og mener, at det skulde være af tvivlsom Nytte at hæve dem. Det synes mig underligt, at man efter 100 Aar ikke har lært mere, og at vi ikke en Gang ere komne saa vidt, som vore Forfædre for 100 Aar siden. Min praktiske Erfaring fra min Virksomhed i Toldkommissionen har lært mig, at det er som Regel de bedste Varer, man paa de forskellige Omraader faar fra Udlandet, og at det absolut vil være til Lykke for Landet, at der aabnes det Adgang til, at faa de bedste Varer saa let og billig som muligt. Det, tror jeg, hører til den nationaløkonomiske ABC.

Det ærede Medlem spurgte mig dernæst, og det ærede 7de Medlem for 1ste Kreds spurgte mig om det samme, saa at jeg kan svare dem paa en Gang — om jeg kunde anvise disse Fabrikarbejdere andet Arbejde; der var jo ikke Brug for flere Landarbejdere, sagde det ærede 7de Medlem for 1ste Kreds. Ja i saa Henseende appellerer jeg dristig til ærede Medlemmers Skøn i dette Ting og til Til-